

Isten és a tudomány

Irtta: GÁSPÁR GÉZA 1950 July 21

Életemnek kétségkívül legnagyobb élménye: Isten felfedezése. Ez a felfedezés személyes élmény, semmiféle más esemény nem tudott olyan megrendítő hatást tenni reám, mint annak felismerése, hogy a világ nem értelmetlenül és nem magától van, hanem létrehívta Valami. S mert az a valami, ami képes volt világegyetemet szülni, magában foglalja egyúttal az emberek elméjét, az összes emberek elméjét és az egész világot mozgató világszellemet is, tehát minden elképzelhető jelen, múlt és jövőendő személyiséget, Isten semmiesetre sem lehet kevésbé személy mint az ember.

Ennélfogva a világnak végső fokozatára, értelmére és céljára egyúttal Isten személyisége is, tehát Istent csakis Mindenhát Személynek foghatjuk fel.

Rendületlenül hiszem azt is, hogy Isten létezése nem céltalan és nem oktalan, mert azaz, hogy Önmaga számára van, egyúttal működése, hatékonysága és önmagában beteljesülő rendeltetése is van. Véges emberi gyarló eszemmel úgy érzem, hogy létezésének értelme az a fejlődés, amely az anyagban végbemelegszik és amely végül is értelemmé, vagyis Isten anyagtalan és mégis anyagi lényegévé változtatja a világot.

Lehetetlen feltenni tehát, hogy az anyagban is ne lakozzon bizonyos értelem, bárha ez az értelem sokszor fogyatékosnak és hiányosnak látszik. Az anyagnak küzdenie kell önmagával, hogy tökéletesebb formát ölthessen. A világ azért jelenik meg előttünk anyagi formában, mert ez a szakadatlan küzdelem folyik benne, tökéletesülés felé törekszik és fejlődése az Ember értelmében jut kifejezésre az isteni értelem kisebbfokú maszként.

Istenhez való eljutásomat a modern tudomány legújabb kutatásai és az atomfizika, a relativitás teóriájának gondolatai tették lehetővé. Sem a filozofia, sem a teológia egyszerű elméletei nem tudták olyan élessé tenni hitemet, mint a modern tudományos haladás bámulatos eredményei és mint Isten eredeti nagy könyvének a Természetnek közeli szemlélete. Az élet csodái és a tudomány csodatevései az emberi elmének olyan székesegyházat építenek, amelyben csak arra képes, hogy leboruljon és áhitattal forduljon mindenek Urához, aki megalkotta az erők, szabályok és lehetőségek előttünk örökösnek tetsző körforgását, mely azonban az Alkotó számára esetleg csak egy pillanat lehet csupán.

Nemrégiben még kórházi ágyon vivődtem a halálal. Gyógyulásom pillanata az ön-

bizalmam és hitem visszatéréssel kezdődött. Az Amerikai Magyar Népszava idei naptárában megírtam azt az epizódot, mely visszaadott az életnek s újra munkaképessé tett. A Teremtés Könyvének olvasása közben azért fohászkoztam, hogy a mai ember mai nyelvén is ki tudjam fejezni, hogy Istenhez való kapcsolatomhoz a mai tudomány lépésőin keresztül és a ma nyelvezetén gondolkodva tudok eljutni legszilárdabb hittel.

Azóta nem hagytam nyugodni a szándék, hogy olvasóimat és barátaimat is megismeressem Isten és a mai tudomány szoros összefüggéseivel. Főleg azért tartom szükségesnek a modern tudományosság és a mai tudós lelkiismeretét megvédeni, mert igen sok szaktudós nem látja még a saját tudományágának biztos logikáját. Még a legnagyobb szaktudósok között is vannak és talán mindig is lesznek olyanok, akik nem gondolják végig a fizikai tudományok bámulatos felfedezéseit és az ezekből leszűrhető végkövetkeztetéseket.

Mindig voltak és mindig lesznek félig kész tudósok, uton lévő, de még be nem érkezett gondolkodók, kísérletezők, tépelődők, kételkedők, sőt hitetlenek is, akik segítenek ugyan tisztábban látni, gazdag anyaggal szaporítják és bővítik tudásunkat, de viszont nem jutottak még el oda, hogy levonják a végső következtést és beismerjék azt, hogy a világnak végső anyagi és szellemi, szerkezeti és lényegi valósága csakis a mindent egybefoglaló örök egység, Isten lehet. És mivel Istent felfedezni kinek-kinek legszemélyesebb, legegységesebb élménye, kényszer útján senkit sem lehet és nem is szabad hívővé tenni.

Shirley Mae France, massachusettsi iskoláslány a La Manche csatorna újabb átadására készül. Angliában, Dovernél gyakorolja magát.

Most tehát angol nyelvű könyvet adok ki arról, hogy a modern tudomány és tudományos lelkiismeret, amely mer kutatni, kételkedni, keresni, sőt sokszor tagadni is, milyen fontos tényezője annak, hogy az egész emberiség végül is saját elméjével átlássa és pozitív módon érezze Isten létezését, realitását és csaknem materiális és fizikai érzetességét. Egy ilyen érzés több, mint a nevelés útján szerzett hit, több mint sejtésem, több mint áhítat — boldog bizonyosság.

Ez az a valami, ami a boldogságra való ráébredés gyönyörűségét tudja nyújtani a gyarló embernek, anélkül, hogy megfosztana bennünket szellemi erőnktől. Ellenkezőleg, ez az érzés képes úgy felajzani képességeinket, hogy megkapjuk a magasabb összefüggések kulcsát és olyan belső megvilágosodást tudunk érezni, amely kulcsot ad a világlétezés rejtélyének kibogozásához.

SCIENCE, CONSCIENCE AND GOD

a címe a napokban megjelent könyvemnek és a könyv-árusító helyek 1 dollár 25 centért fogják árusítani.

Nemcsak a tudósok, hanem a nagyközönség számára is irtam ezt a kis könyvet, mely tulajdonképpen csak bevezető egy nagyobb, szintén angol nyelvű világmagyarazattal foglalkozó filozófiai munkámhoz, amely kéziratban szintén megvan, de még nem állapodtam meg a könyvkiadóval felőle. Ezzel a most megjelenő kisebb munkával bevezetem az olvasót a modern tudományosság nézőpontjaiba, igyekszem megvédeni azokat a tudósokat, akiknek a munkája már közelít az igazibb megértés felé, de ők maguk még kételkednek, keresnek, kutatnak.

Általában, kortársaimhoz, a velem egyidőben élő és működő mai emberekhez fordulok, a kételkedőkhöz épügy, mint azokhoz, akik szorgalmasan eljárnak ugyan a templomba, de tulajdonképpen azért még sincs igazi, őszinte és benső fogalmuk Isten létezésé és ennek tudományos bizonyítékai felől. Nem hívőket akarok toborozni, hanem csak a gondolkodó elméknek akarok támpontokat nyújtani. Még csak a hitetlenséget sem kárhoztatom, ellenkezőleg arra mutatok rá, hogy csak az lehet igazán Paul, aki előbb Saul volt. S így megbecsülést kérek a tudomány kételyei számára is, mert a tudósok útja is Isten felé vezet.

Egyelőre csak ezt akartam előre bejelenteni a Science, Conscience and God cím alatt megjelenő új könyvről, mely a közeli napokban fog kikerülni a sajtó alól.

Gáspár Géza